

Á Havsbrún mugu tey ásanna, at eins deyð er annars breyð:

Prísurin hevur ongantið verið so góður sum nú

Havsbrún í Fuglafjørði er í so harðari kapping sum sjálvdan, ella ongantið fyrr. Men prísurin hevur heldur aldrin verið so høgur sum nú.

ÁKI BERTHOLDSEN

Eins deyð, annars breyð.

Støðan, sum Havsbrún í Fuglafjørði er í beint nú, er eitt sjáldsama gott dømi um, hvussu beinrakið hetta orðafelli kann vera.

Eitt veður-fyrirbrigdi so langt burturi sum í Kyrrahavinum, suðuri við Suðuramerika, hevur ført við sær, at prísurin á ídnaðarfiski í Fuglafjørði er so høgur, sum hann ongantið hevur verið fyrr.

Bergur Poulsen, stjóri á Havsbrún sigur, at prísurin á fiskamjøli og lýsi hevur ongantið verið so høgur, sum hann er nú.

Og tað ávirkar sjálvandi eisini prísir á rávørni, og tað førir sostatt við sær, at skipini hava heldur aldrin fingið so nógv fyri at avreiða í Fuglafjørði, sum tey hava fingið seinastu tíðina.

Stjórni á Havsbrún nevnr t.d., at seinastu tíðina hava skipini fingið um 1,50 krónur fyri kilo av teirri feitu silidni og tað er næstan tveir ferðir so nógv, sum fingið fyri tíð síðani.

Somuleiðis er prísurin á svartkjafti eini 80-90 oyru fyri kilo og tað er eisini tveir ferðir so nógv, sum prísurin var fyri ikki so langari tíð síðani.

– Alt í alt ger hetta, at skipini hava fingið heilt væl burtúr.

Eitt úrslit av hesum var m.a., at Gøtutróndur setti nýtt sölumet í Fuglafjørði fyrr í vikuni, tá ið hann avreiðdi 2.500 tons av silu fyri 3,7 milliónir krónur.

Men hóast prísurin á mjøli og lýsi eisini er høgur, hevur Havsbrún verið noygt til at skerja vinningin eitt sindur lutfalsliga, tí rávørn er blivin so dýr, og kappingin um at sleppa av við tað lidnu vørna er eisini hørð.

Havsbrún kappast t.d. ímóti virkjum í Noregi, Íslandi, Hetlandi og Danmark.

El-nino ávirkar prísir

Bergur Poulsen sigur, at ein stór orsök, at prísirnir hava gjørt eitt skarvslop uppfeitur,



Havsbrún noyðist at lata søguliga høgan prís fyri rávørna, tí kappingin er so hørð. Men prísurin, sum Havsbrún so afturfyri fær fyri tað lidnu vørna, hevur heldur ongantið verið so høgur, sum nú. Stjórni á Havsbrún sigur tó, at prísurin hevur toppað og fer at fella aftur nú

er, at El-nino hevur gjørt so nógv um seg í Kyrrahavinum, framvið suðuramerikansku strondini seinastu tíðina.

Tað er júst júst í Kili og Peru, at heimsins størstu fiskamjølsvirki eru.

El-Nino er eitt veður-fyrirbrigdi, sum hevur verið kent í øldir og tekur seg upp har á leiðini av og á, umleið 10. hvørt ár, greiður Bergur Poulsen frá.

– Fyri at gera eina langa søgu stutta, er ein avleiðing

av El-nino, at sjógvurin hitnar so at fiskurin fer longri út frá landi at gýta.

– Og tá ið skipini yvirhøvur eru smá, hevur ikki ligið væl fyri hjá teimum at fáa fatur á fiskinum.

– Tað hevur so aftur ført við sær, at tað hevur verið stórt trott á rávøru, og tað hevur gjørt kappingina um fiskin so harða sum ongantið fyrr.

– Hetta trotið á rávøru vísir seg aftur í øllum liðum og førir eisini við sær, at trott

er á mjøli og lýsi.

– Og tað hevur so aftur ført við sær, at prísurin er uppfarin.

– At eftirspurningurin so samstundis eisini er vaksinn, hevur tað givið prísinum eitt spark uppfeitur afturat.

– Samlaða úrslitið av øllum hesum eru søguliga høgir prísir á mjøli, lýsi, og sostatt eisini á rávøru, sigur Bergur Poulsen.

Prísirnir hava toppað
Hinvegin heldur Bergur

Poulsen, at prísirnir hava toppað og at teir eru aftur farnir at fella.

– Tá ið prísirnir eru so høgir, keypir ongin meiri enn akkurat neyðugt.

– Og er bara eitt lítið yvirskot av vøru á marknaðinum, ávirkar tað prísir beinanvegin.

– Samstundis er virðið á dollararum nógv fallið í seinastuni, og tað ger eisini, at prísurin fellur, tí yvirhøvur verður lýsi og mjøl selt í dollarum.

Bergur Poulsen sigur, at hann dugir illa at meta um, hvussu marknaðurin fer at hiltast.

Men hann ivast ikki í, at prísurin fer at falla í komandi tíðum.

– El-nino hæsar av aftur og fiskiskapur og framleiðsla fara at koma í eina vanliga legu.

Bergur Poulsen sigur, at hann roknar við, at prísirnir fara at fella eini 15% í næstu framtíð.

150.000 tons í ár
Havsbrún hevur tikið ímóti 110–120.000 tonsum um árið.

Men í ár roknar Bergur Poulsen við, at teir fara at taka ímóti 150.000 tonsum.

Serliga er tað fiskiskapurin eftir svartkjafti, sum hevur verið góður.

– Hetta hevur ført við sær at nógv arbeiðið er á Havsbrún.

Arbeitt verður alt samdøgurið, allar dagar um vikuna.

Eini 70 fólk arbeiða hjá Havsbrún.

Um heystið og háveturin plagar at vera deyðligt á Havsbrún, so nú fer at liða ímóti endanum í ár.

Stjórni roknar ikki við, at virkseini fer at taka seg upp aftur fyrr enn í februar.

Henda tíðin verður brúkt tveir viðlíkahaldsarbeiði.

Ætlanin er eisini at gera seta nýggjar og betri maskinur upp, so at tey fáa arbeiði meiri fisk.

Í lötuni fáa tey arbeiði eini 1.200 tons av fiski um samdøgurið.

Men ætlanin er koma upp á 1.400–1.500 tons um samdøgurið komandi ár og upp á 2.000 tons í 2001.

Av fóturi klára tey at gera 20.000 tons um árið, men ætlanin er at koma upp á 30.000 tons um árið.

Nú eru summir bátar farnir í svartkjaftin, t.d. Chr. í Grótinum.

Men t.d. Gøtutróndur og J. Sigurðsson eru í silidni.

Á Havsbrún rokna teir við at skip koma inn at avreiða um vikuskiftið.

Bara bygðaráðsformaðurin vil leggja kommunur saman

Sumbingar vilja ikki hoyra talan um at leggja kommunur saman.

Bygðaráðið í Sumba hevur ikki viðgjørt spurningin um kommunusamanlegging, síðani kommununeyvndin hjá landsstýrinum legði álitid fram um famtíðar kommunubygnaðin í Føroyum, har tað verður lagt upp til kommunusamanlegging so at tað framvirk skulu verða einar 7–9 kommunur í Føroyum.

Størsta kjakið um samanlegging hevur verið í Suðuroynni, tí spurningurin er, um hon skal vera ein, ella tveir kommunur.

Men hóast bygðaráðið ikki hevur viðgjørt málið, hava bygðaráðslimir tósáð um tað á fundi.

Jacob Vestergaard, bygðaráðsformaður, sigur, at av teimum fimm bygðaráðslimum, eru tað fyra, sum ikki vilja hoyra talan um at leggja saman.

Tað er bara bygðaráðsformaðurin sjálvur, sum er fyri samanlegging.

Jacob Vestergaard sigur, at hann er talsmaður fyri

at leggja Suðuroynna í tveir kommunur, tí hon er tveir nátturligar eindir.

Hann sigur, at bygðaráðið fer ikki at viðgera spurningin um at broyta kommunubygnaðin enn.

– Tað er ongin grund at leypa framav. Enn er long tíð eftir, og tað er ongin grund til at viðgera málið fyrr enn eitt ítökiligt útspel er komið úr landsstýrinum, so vit vita, akkurat, hvør ætlanin er. Tí tað er ikki fyrrrenn tá, at vit hava okkurt ítökiligt at viðgera.

Enn er talan bara um eitt

álit, sigur hann.

Bygðaráðsformaðurin sigur, at hann er fyri at leggja kommunur saman, tí endamálið við tí má vera, at kommunur fáa fleiri øki at umsita.

– Nevnt hevur verið, at kommunur skulu fáa skúlaverkið, heilsuverkið og onnur øki at umsita.

Sjálvur heldur hann, at kommunurnar eisini eiga at fáa onnur máløki at umsita, sum nátturliga hoyra heima hjá kommununi at umsita.

Hann heldur eisini, at

tað er nátturligt, at kommunurnar fáa ein størri part av skattinum at umsita til umsiting útbýggingar í kommununum.

T. d. áttu kommunar sjálfar at umsita upp-hæddina, sum landsverkfrøðingurin nú hevur.

– Alt hetta hevði styrkt kommunurnar, munandi, ikki minst í útjaðaranum, tí tað hevði givið okkum tað, vit kanska mangla allarmest: Almenna umsiting og almenn arbeiðspláss.

– Tað er eitt